

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2S/66/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020200364
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jeannette Hajdinová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1020200364.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jeannette Hajdinovej a členov senátu JUDr. Vlastimila Pavlikovského a JUDr. Marty Barkovej, v právnej veci žalobcu: Q. V., narodený XX.X.XXXX, bytom v Bratislave, Z. XX, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, IČO: 30 798 841, so sídlom v Bratislave, Námestie slobody 12, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaBA 9478/2020, ČRZ: 27394/2020 zo dňa 26.2.2020, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave napadnuté rozhodnutie Centra právnej pomoci sp. zn. KaBA 9478/2020, ČRZ: 27394/2020 zo dňa 26.2.2020 **zrušuje a vec vracia** žalovanému na ďalšie konanie.

Žalobcovi sa **p r i z n á v a** voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Priebeh administratívneho konania

1. Žalobca dňa 10.2.2020 požiadal žalovaného o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci označenej ako „V sťažnosti na Ústavný súd SR o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“. Zároveň požiadal o predbežné poskytnutie právnej pomoci z dôvodu zmeškania lehoty (lehota mala uplynúť 12.3.2020).

2. Žalovaný rozhodnutím č. KaBA 9478/2020, ČRZ: 27394/2020 zo dňa 26.2.2020 žalobcovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 327/2005 Z.z.). V posudzovanom období august 2019 až február 2020, ako mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, mal žalobca nasledovný príjem z invalidného dôchodku:

- august 2019 vo výške XXX,XX € mesačne a nepresahoval 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime (ďalej len zákon č. 601/2003 Z.z.), t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu;
- september 2019 vo výške XXX,XX € mesačne a nepresahoval 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu;

- október 2020 vo výške XXX,XX € mesačne a nepresahoval 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu;
- november 2020 vo výške XXX,XX € mesačne a nepresahoval 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu;
- december 2020 vo výške XXX,XX € mesačne a nepresahoval 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu;
- január 2021 vo výške XXX,XX € mesačne a presahoval 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu, o sumu 2,17 €;
- február 2021 vo výške XXX,XX € mesačne a presahoval 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu, o sumu 0,58 €.

Čistý priemerný príjem žiadateľa v posudzovaných mesiacoch bol vo výške XXX,XX € mesačne a nepresahoval 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu. Čistý príjem žiadateľa v mesiaci podania žiadosti (február 2020) presahoval 1,6-násobok sumy životného minima o 0,58 €.

Na základe predložených dokladov o príjmovej situácii žiadateľa bolo podľa žalovaného preukázané, že žiadateľ nespĺňal zákonom stanovenú podmienku materiálnej núdze už jeho príjmom, preto bližšie neskúmal majetkové pomery žiadateľa.

Zákon č. 327/2005 Z. z. v § 6 ods. 1 písm. b/, § 6b ods. 2 a § 8 centru zveril, aby sám v rámci voľnej úvahy rozhodol o poskytnutí právnej pomoci v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Pod primeranými okolnosťami žalovaný rozumel, že ide o taký právny stav, ktorý by mal byť posudzovaný s osobitným zreteľom a hodný osobitnej ochrany zákonom. Interné usmernenie centra č. 2015/2 podľa čl. II ods. 5 konkretizuje, aké sú primerané okolnosti, ktoré sú podmienkou poskytnutia právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z.: ide o také okolnosti alebo skutkový stav a sociálnu situáciu žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci alebo neposkytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa alebo osôb odkázaných výživou alebo starostlivosťou na žiadateľa. Rovnaké podmienky musí žiadateľ spĺňať aj v prípade prehodnocovania jej nároku na poskytovanie právnej pomoci.

Podľa žalovaného sa žalobca obrátil na centrum so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci vrátane spísania a podania ústavnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/222/2019-148 zo dňa 29.10.2019, ktorým Krajský súd v Bratislave priznal žalovanému BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v rozsahu 100% voči žiadateľovi ako žalobcovi v prvom rade a žalobkyni v druhom rade (išlo o konanie o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a vydanie bezdôvodného obohatenia). Konanie v uvedenej veci bolo zastavené uznesením Okresného súdu Bratislava I č.k. 8Csp/13/2016-102 zo dňa 12.7.2019 z dôvodu späťvzatia žaloby zo strany žiadateľa ako žalobcu v prvom rade a žalobkyne v druhom rade.

Žalovaný posúdil rozsah prekročenia podmienky materiálnej núdze aj povahu veci a dospel k záveru, že nejde o prípady hodné osobitného zreteľa a nepriznanie právnej pomoci do konania o ústavnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave žiadateľovi nespôsobí vážne následky alebo vážnu ujmu na zdraví.

Nesplnenie hoci len jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o nároku na poskytovanie právnej pomoci. Z dôvodu nutnosti kumulatívneho splnenia zákonom stanovených podmienok pre priznanie nároku na právnu pomoc sa centrum, s ohľadom na vyššie uvedené, posudzovaním ďalších podmienok nezaoberalo.

Keďže žalovaný disponoval všetkými dokladmi potrebnými na vydanie riadneho rozhodnutia, už osobitne nerozhodoval o žiadosti žalobcu o predbežné poskytnutie právnej pomoci.

II.

Žaloba

3. Žalobca sa včas podanou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaBA 9478/2020, ČRZ: 27394/2020 zo dňa 26.2.2020, jeho zrušenia a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

4. Mal za to, že žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti musí spĺňať okrem podmienky príjmu aj podmienku, že nejde o zrejmú bezúspešnosť sporu a že hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch (§ 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.). Ustanovenie § 6a citovaného zákona upravuje podmienky na poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou rovnako s tým, že príjem žiadateľa môže presahovať 1,4-násobok sumy životného minima a zároveň nesmie presahovať 1,6-násobok sumy životného minima.

5. Žalobca si je vedomý, že nespĺnil podmienku príjmu podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z., no splnil podmienku vyplývajúcu z § 6a, keďže jeho príjem presahuje 1,4-násobok sumy životného minima a zároveň nepresahoval 1,6-násobok sumy životného minima v posudzovanom období od júla 2019 do decembra 2019. V januári 2021 jeho príjem z invalidného dôchodku presiahol 1,6-násobok sumy životného minima o X,XX € a vo februári 2021 presiahol 1,6-násobok sumy životného minima len o X,XX €, pričom jeho príjem tvorí výlučne invalidný dôchodok vo výške XXX,XX € mesačne od 1.1.2020 (do 31.12.2019 poberal invalidný dôchodok v sume XXX,XX € mesačne).

6. Poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/2/2014 zo dňa 27.2.2014, sp. zn. 4Sžo/12/2016 zo dňa 1.7.2016, z ktorých vyplýva, že žalovaný je vždy povinný ex offa posudzovať, či sú splnené podmienky § 6b ods. 1 alebo ods. 2 zákona č. 327/0005 Z.z. bez ohľadu na to, či to navrhne žiadateľ. Ak jediný príjem žiadateľa prevyšuje zákonom určenú hranicu o X,XX € na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti. Žalovaný mal postupovať podľa usmernenia riaditeľky Centra právnej pomoci a požiadať o stanovisko k návrhu na priznanie právnej pomoci podľa § 6b ods. 1 alebo ods. 2 zákona č. 327/0005 Z.z. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžo/29/2016 zo dňa 26.10.2017 vyplýva povinnosť žalovaného vyhodnocovať status žiadateľa z komplexného hľadiska zákona č. 327/2005 Z.z., teda nielen podľa § 6b ods. 2, ale aj podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z. Žalovaný však takto nepostupoval, a preto sa v jeho konaní vyskytla vada, ktorá mala za následok nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

7. Žalobca namietal aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, pretože v ňom žalovaný neuviedol, ako použil správnu úvahu pri aplikácii § 6 ods. 1 písm. b/, písm. c/ zákona č. 327/2005 Z.z.

III.

Vyjadrenie žalovaného

8. Žalovaný v písomnom vyjadrení navrhol svoje rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne. V podrobnostiach sa pridržiaval odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a zdôraznil, že právna vec, s ktorou sa žalobca obrátil na centrum, nie je vecou hodnou osobitného zreteľa, kedy by nepriznane nároku na poskytovanie právnej pomoci malo žalobcovi spôsobiť vážnu ujmu na jeho živote, zdraví alebo právach, ktorá by odôvodňovala aplikáciu § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.

9. Ustanovenie § 5b ods. 6 je potrebné vykladať v nadväznosti na § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. Podľa miery prekročenia zákonom stanovenej podmienky stavu materiálnej núdze a vo vzájomnej súvislosti so zisteným skutkovým stavom, rozhoduje vedúci kancelárie alebo riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady o priznaní alebo nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci. Keďže skutkové okolnosti neodôvodňujú aplikáciu § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., nebol dôvod, aby sa zaoberal aj podmienkami § 5b ods. 6 tohto zákona.

IV.

Replika žalobcu

10. Žalobca v písomnej replike k vyjadreniu žalovaného zotrval na argumentoch uvedených v správnej žalobe.

11. Žalovaný sa k replike žalobcu písomne nevyjadril.

V.

Verejné vyhlásenie rozsudku

12. Krajský súd v Bratislave ako súd vecne a miestne príslušný podľa § 10 a § 13 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len SSP) rozhodol rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil dňa 15.12.2021 podľa § 107 ods. 2 SSP, keďže žalobca aj žalovaný súhlasili s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania.

13. Okrem uvedeného súd poukazuje aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj len ESĽP) vo veci Varela Assalino proti Portugalsku zo dňa 25.4.2002, č. sťažnosti 64336/01, v zmysle ktorého ESĽP nedospel k záveru, že článok 6 Dohovoru vždy zahŕňa právo na verejné pojednávanie bez ohľadu na povahu otázky, ktorá má byť vyriešená; je legitímne, keď vnútroštátne orgány berú do úvahy požiadavky efektivity a hospodárnosti konania [rozsudok Jan-Ake Andersson proti Švédsku zo dňa 29.10.1991, séria A č. 212-B, s. 45, § 27; rozsudok Allan Jacobsson proti Švédsku (č. 2) zo dňa 19.2.1998, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I, s. 168, § 46; rozsudok Schuler-Zraggen proti Švajčiarsku z 24.júna 1993, séria A č. 263, s. 19, § 58]. V konaní, v ktorom sa majú riešiť iba právne otázky, postačuje preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie a pre spor z nich vyplývajúci sa javia byť výhodnejšie skôr písomné vyjadrenia ako ústne prednesy. V predmetnom konaní sa správny súd (ktorý nie je súdom skutkovým, ale preskúmava zákonnosť napadnutého rozhodnutia, teda jeho právnu stránku) na základe predloženého administratívneho spisu zameral na skúmanie právnej otázky a správnosť aplikácie ustanovení zákona č. 327/2005 Z.z., preto aj v tomto konaní možno postupovať podľa záverov ESĽP vyjadrených vo vyššie citovaných rozhodnutiach a vo veci rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

14. Správny súd poukazuje aj na § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov aj na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti SR č. 24/2021 Z.z. o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na mimoriadnu situáciu vyvolanú šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a núdzový stav vyhlásený uznesením vlády SR č. 695/2021 súdy v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonávajú pojednávania len v nevyhnutnom rozsahu ustanovenom vyhláškou č. 24/2021 Z.z. (vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia, o ktoré v predmetnej právnej veci nejde).

VI.

Relevantná právna úprava

15. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z. tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddelení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len "vnútroštátne spory").

17. Podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z. ak ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, môže riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť

o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov centra.

18. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom (písm. a/), nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (písm. b/) a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch (písm. c/).

19. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

20. Podľa § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

21. Podľa § 6b zákona č. 327/2005 Z.z. ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, môže centrum v prípadoch podľa § 6a ods. 1 poskytnúť právnu pomoc aj bez úhrady finančnej účasti (ods. 1). Ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci (ods. 2).

22. Podľa § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

23. Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihladne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

24. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci. O predbežnom poskytnutí právnej pomoci centrum rozhodne bez zbytočného odkladu ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci.

25. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

26. Podľa § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len SP) rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

27. Podľa § 47 ods. 1 SP rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

28. Podľa § 47 ods. 3 SP v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

29. Podľa § 34 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z.z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky Navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

VII.

Posúdenie veci správnym súdom

30. Správny súd sa zaoberal námietkou žalobcu, či žalovaný posúdil alebo neposúdil pred meritórnym rozhodnutím všetky podmienky priznania alebo nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci vyplývajúce zo zákona č. 327/2005 Z.z.

31. Žalobca požiadal o priznanie právnej pomoci a ustanovenie advokáta podľa zákona č. 327/2005 Z.z. vo veci podania ústavnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/222/2019-148 zo dňa 29.10.2019, ktorým krajský súd zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

32. Žalovaný rozhodnutím č. KaBA 9478/2020, ČRZ: 27394/2020 zo dňa 26.2.2020 žalobcovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. z dôvodu, že jeho príjem v mesiaci podania žiadosti presiahol 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019), ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu, o sumu X,XX € a v mesiaci predchádzajúcom podaniu žiadosti presiahol jeho príjem 1,6-násobok životného minima o X,XX €; v ostatných posudzovaných mesiacoch žalobcov príjem nepresiahol 1,6-násobok životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., t.j. sumu XXX,XX € (platnú od 1.7.2019). Ďalším dôvodom bola podľa žalovaného skutočnosť, že nepriznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci žalobcovi nespôsobí vážne následky alebo vážnu ujmu na jeho živote, zdraví alebo na právach.

33. Poskytovanie právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi podľa zákona č. 327/2005 Z.z. je možné výlučne len fyzickým osobám, ktoré splnia kumulatívne zákonné podmienky pre priznanie nároku podľa § 6 ods. 1 alebo § 6a, § 6b zákona. Z gramatického výkladu § 7 zákona č. 327/2005 Z.z. ako aj zmyslu a účelu zákona č. 327/2005 Z.z. vyplýva, že za príjem sa považujú príjmy fyzických osôb po odpočítaní poistného na verejné zdravotné poistenie, na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, ako i preddavku na daň, alebo dane z príjmu fyzických osôb a ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a na udržanie príjmu fyzických osôb. Pre účely posudzovania výšky príjmu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci je rozhodujúca výška jeho príjmu zo závislej činnosti, a nie jeho výdavkov.

34. Žalobca je poberateľom invalidného dôchodku v sume XXX,XX € mesačne (do decembra 2019 vrátane) a od januára 2020 poberal invalidný dôchodok v sume XXX,XX € mesačne (rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 63051272460 zo dňa 28.11.2019). Invalidný dôchodok je jediným zdrojom príjmu žalobcu; živnostenské podnikanie ukončil dňa 23.5.2017.

35. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobcov mesačný príjem prekročil 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z., preto mu nevznikol nárok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.

36. Žalobca by v prvých piatich posudzovaných mesiacoch od augusta 2019 do decembra 2019 splnil podmienku na poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou podľa § 6b ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., pretože jeho príjem nepresiahol 1,6-násobok sumy životného minima. Na druhej strane, za január 2020 a za február 2020 (mesiac podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci) príjem žalobcu prekročil hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu, teda 1,6-násobok životného minima, o sumu X,XX € (január 2020) a o sumu X,XX € (február 2020). Do úvahy sa pri posudzovaní majetkovej situácie žiadateľa v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. berie mesiac podania žiadosti, kedy príjem žalobcu prevýšil 1,6-násobok životného minima o X,XX € a zohľadňuje sa aj príjem počas šiestich predchádzajúcich mesiacov. Keďže však od 1.1.2020 došlo k valorizácii invalidných dôchodkov príjem žalobcu je vyšší o minimálnu sumu (0,58 €) ako horná hranica príjmu materiálnej núdze pre jednu dospelú fyzickú osobu.

37. Žalovaný sa už posudzovaním ďalších skutočností nezaoberal, keďže žalobcu vyhodnotil ako osobu, ktorú nemožno považovať za osobu v materiálnej núdzi, a nárok na právnu pomoc mu nepriznal. Správny súd na tomto mieste poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžo/29/2016 zo dňa 26.10.2017, ktorý jednoznačne uvádza, že povinnosťou správneho orgánu je vyhodnocovať status žiadateľa v intenciách komplexnej právnej úpravy zákona č. 327/2005 Z.z., a teda vyhodnotiť jeho status

nielen v intenciách ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., ale aj v intenciách ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z. Z obsahu napadnutého rozhodnutia, ako aj administratívneho spisu takýto postup žalovaného nevyplýva. Podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z., ak ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, môže riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov centra. Zabezpečenie prístupu k súdu priamo vyplýva z článku 46 ods. 1 Ústavy SR (právo na súdnu a inú právnu ochranu) a z článku 6 ods. 1 Dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie). Prístup k súdu je vždy individuálnou záležitosťou a nemôže byť limitovaný normatívnymi podmienkami zákonnej právnej úpravy (§ 6 - § 8 zákona č. 327/2005 Z.z.), najmä keď samotný zákon v § 5b ods. 6 umožňuje odstrániť tvrdosť zákona vo veciach hodných osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti. Vecami osobitnej povahy môže byť aj skutočnosť, keď žiadateľov príjem v mesiaci podania žiadosti presiahne hornú hranicu životného minima o minimálnu sumu (0,58 €) a v predchádzajúcich posudzovaných mesiacoch ju nepresiahne. To znamená, že prístup k súdu nemôže byť ponímaný kogentne „iba za podmienok a v rozsahu stanovenom zákonom“. Zákon nemôže obsiahnuť všetky modality právne relevantných vzťahov. Zákonodarca normatívne upravil generálnu klauzulu zabezpečujúcu súlad s Dohovorom v § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z. a v osobitných situáciách je nevyhnutné postupovať aj s priamou aplikáciou Dohovoru. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2010, sp. zn. IV. ÚS 118/2010-94, ktorých právne významným záverom bolo, že súdy musia dbať na materiálne zabezpečenie práva na prístup k súdu bez ohľadu na to, či to ustanovuje zákon alebo iný prameň práva. Povinnosťou žalovaného ako správneho orgánu bolo postupovať v súlade so zákonom a vyhodnocovať status žalobcu aj v intenciách ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z. a v súlade s touto právnou úpravou rozhodnúť ešte pred vydaním napadnutého rozhodnutia. Keďže žalovaný takto nepostupoval, v jeho konaní sa vyskytla vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, pričom pre posúdenie veci nie je relevantné, či sa žalobca postupu a rozhodovania podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z. domáhal, keď v súlade s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR a článkom 6 ods. 1 Dohovoru bolo povinnosťou správneho orgánu žiadosť žalobcu hodnotiť v intenciách uvedenej právnej úpravy.

38. Vyššie uvedený nízky polročný príjem žalobcu mal nepochybne vplyv aj na jeho finančnú situáciu vo februári 2020, napríklad na prípadné splácanie dlhov z predchádzajúceho obdobia. Žalovaný ničím neodôvodnil, prečo napriek tejto finančnej situácii žalobcu izolovane posúdil len jeho príjem za mesiac podania žiadosti (február 2020) a nezohľadnil aj predchádzajúci polročný príjem žalobcu. Ak by zákonodarca nemal záujem na zohľadnení finančnej situácie bezprostredne predchádzajúcej podaniu žiadosti o právnu pomoc, neuložil by v § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. povinnosť žalovanému skúmať tento príjem a zohľadniť ho pri priznávaní právnej pomoci. Žalovaný však, ako už správny súd uviedol, takýmto spôsobom nepostupoval. Nevysporiadal sa tak zákonným spôsobom s ustanovením § 6b ods. 2 ani § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z., ktoré mu umožňuje priznať právnu pomoc aj v prípade, že príjem žiadateľa presiahne životné minimum, nestačí v podmienkach konkrétnej veci len uviesť, že zákon poskytuje žalovanému možnosť, nie povinnosť takúto právnu pomoc poskytnúť. Práve tu môže žalovaný zohľadniť šesťmesačný príjem žalobcu predchádzajúci mesiacu podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci.

39. Z uvedených dôvodov správny súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je predčasné, vychádza z nedostatočného právneho posúdenia z hľadiska statusu žalobcu podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z.z., čo má negatívny vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Preto správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 191 ods. 4 SSP).

40. Právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný. Ak orgán verejnej správy v ďalšom konaní nepostupoval v súlade s právnym názorom správneho súdu a správny súd opätovne zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy z tých istých dôvodov, môže správny súd i bez návrhu v zrušujúcom rozsudku uložiť orgánu verejnej správy pokutu (§ 191 ods. 6 SSP). Žalovaný sa v ďalšom konaní zameria na status žalobcu podľa § 5b ods. 6 aj § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., vec opäť právne posúdi, rozhodnutie vo veci samej uvedie vo výroku a rozhodnutie odôvodní podľa § 47 ods. 3 SP a § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.

41. O nároku účastníkov konania na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP a v konaní úspešnému žalobcovi priznal právo na ich náhradu v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

42. Toto rozhodnutie senát Krajského súdu v Bratislave prijal pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 SSP, § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 33/2011 Z. z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať kasačnú sťažnosť v lehote jeden mesiac od jeho doručenia na Krajský súd v Bratislave. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

V kasačnej sťažnosti sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 57 SSP) uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy bolo napadnuté rozhodnutie doručené sťažovateľovi, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

V konaní o kasačnej sťažnosti musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 1 SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (písm. a/); ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c/ a d/ (písm. b/); je žalovaným Centrum právnej pomoci (písm. c/).